

SANDARA

LITHUANIAN

THE LEAGUE

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

GEGUŽĖS 14 - MAY 14, 1979

NR. 8

MYKOLĄ VAIDYLĄ PRISIMENANT IR PAGERBIANT

Rašo: POVILAS P. DARGIS, Sandaros Centro Valdybos pirmininkas

Kiekvienoje generacijoje yra saujėlė vyrų, kurie dėl savo asmens kilnumo, pavyzdžio ar atliktų darbų užsitarnauja savo tautiečių pagarbą ir neužgesančią meilę. Tokie vyrai - ir moterys - iškelia žmonijos ir tautos lygį, ir savo mintimis bei veiksmais atneša šviesą į savo aplinkumą.

Toksai žmogus buvo mūsų garbingas brolis Mykolas Vaidyla. Daugelis lietuvių visuomeninių organizacijų jį laikė savo pavyzdingu veikėju. Daugeliui yra puikiai žinomi Mykolo Vaidylos gyvenimo bruožai. Mes esame susipažinę su jo atliktais darbais. Čikagos lietuviai ypač prisimena jo darbystumą ir pasiukojimą lietuviškiems reikalams.

Šį mėnesį mes pagerbiame Mykolo Vaidylos šviesų atminimą, atidengiant pasauliui jo atminimui pastatytą paminklą. Jis paliko turtingą darbų ir idėjų palikimą Sandarai, Tėvynės Myletojų Draugijai, Amerikos Lietuvių Tarybai ir Susivienijimui Lietuvių Amerikoje.

Romėnų karžygis Morkus Antanas, tardamas laidotuvių oraciją prie nužudyto draugo Juliano Cezario degančio lauko Romos forume, išsireiškė: "Žmonių piktieji darbai ilgai gyvuoja po jų mirties, bet gerieji darbai dažnai užkasami su žmonių kaulais!" Man džiugu pasakyti, kad tai nėra teisybė. To posakio autorius, ar jis bebūtų istoriškas Morkus Antanas, ar anglų dainius Viliamas Šekspyras, klydo. Tikrai klydo! Jei piktieji darbai gyvuoja po piktadarių mirties, tai mūsų pasaulis nuolatost skęstų chaoso, nes pyktis yra destruktivi jėga. Joks progresas nebūtų įmanomas. Iš tikrųjų geri darbai išlieka amžiais, o piktieji darbai laikui bėgant tampa užmiršti.

Gerieji žmogaus darbai negali būti užmiršti, nes mes visi džiaugiamės jų vaisiais. Šviesaus atminimo Mykolas Vaidyla buvo vienas iš tokių, kurio geri darbai išliko ir išliks ateičiai. Lyg rūpestingas sodelninkas, jis pasodina medelį, kuris išdygo į plačiąsias medis, teikiančias ateities kartoms vaisius.

Brolio Vaidylos biografija buvo aprašyta spaudoje. Esu tikras, jog daugelis jo gerbėjų galės dar plačiau parašyti prisiminimus iš savo susitikimų su amžinatilsiu Mykolu Vaidyla. Pilnas brolio Mykolo užsimojimų, atsiekimų ir pasišventimo aprašymas, atpasakojimas užtruktų valandas.

Užtat, pagerbdamas savo seną bičiulį ir laisvosios minties draugą, paminėsiu tiktai svarbiausius momentus iš jo garbingos plačios veiklos. Jūs galėsite kiekvienas papildyti šiuos biografinius bruožus su savo asmenišką informacijom.

Mykolas Vaidyla atvyko į Ameriką iš Vilniaus krašto dar jaunas būdamas. Kaip daugelis kitų ateivių jis ieškojo laimės. Bet jaunas Mykolas skyrėsi nuo daugelio tuo, kad jam vi suomet rūpėjo Lietuva ir lietuviybės išlaikymas ir išskėlimas šiame krašte. Jisai gana greit parodė iškalbingumą ir žurnalizmo talentus. Jaunas Mykolas kurį laiką net galvojo tapti presbiterijonų kunigu ir dirbti lietuvių angliakasių tarpe. Bet jo horizontai išsiplėtė ir jisai paaukojo visas savo energijas ir talentus visuomeniniam lietuvių gyvenimui.

Atvykdamas iš Pitsburgho į Čikagą, jis darbavosi, kaip lietuvių kalbos mokytojas, liaudies švietėjas, lietuviškų chorų ir vaidinimų organizatorius. Pavyzdžiui, jo pastangomis buvo įkurta Brighton Parke "Jaunosios Birutės" lietuvių vaikų mokykla, kurioje jisai dėstė

lietuvių kalbą.

Kai Tėvynės Myletojų Draugija buvo atgaivinta 1937 m. liepos 15 dieną Čikagoje, brolis Mykolas buvo išrinktas išdininku. 1952 m. Clevelande jis buvo išrinktas pirmininku ir išbuvo šiose pareigose ilgus metus. Vienas iš jo didžiausių nuopelnų, kaip Tėvynės Myletojų Draugijos pirmininko, buvo Vandos Sruogienės stambios knygos LIETUVOS ISTORIJOS, išleidimas 1956 metais.

Sovietų Rusijai okupavus Lietuvą 1940 m. spalio 15 d., Mykolas dalyvavo lietuvių delegacijoje pas Prezidentą Rooseveltą paprašyti Amerikos pagalbos atgauti Lietuvai nepriklausomybę. Dažnai jam teko dalyvauti Alto delegacijose į Baltuosius Rūmus: štai 1946 m. spalio 29 d., 1948 m. rugsėjo 16 d. ir 1952 m. vasario 15 d. pas Prezidentą Trumaną. Turėjau garbę jį lydėti pastaruosiuose vizituose pas Prezidentą Trumaną. 1953 m. kovo 26 d. jis dalyvavo Alto delegacijoje pas Prezidentą Eisenhowerį.

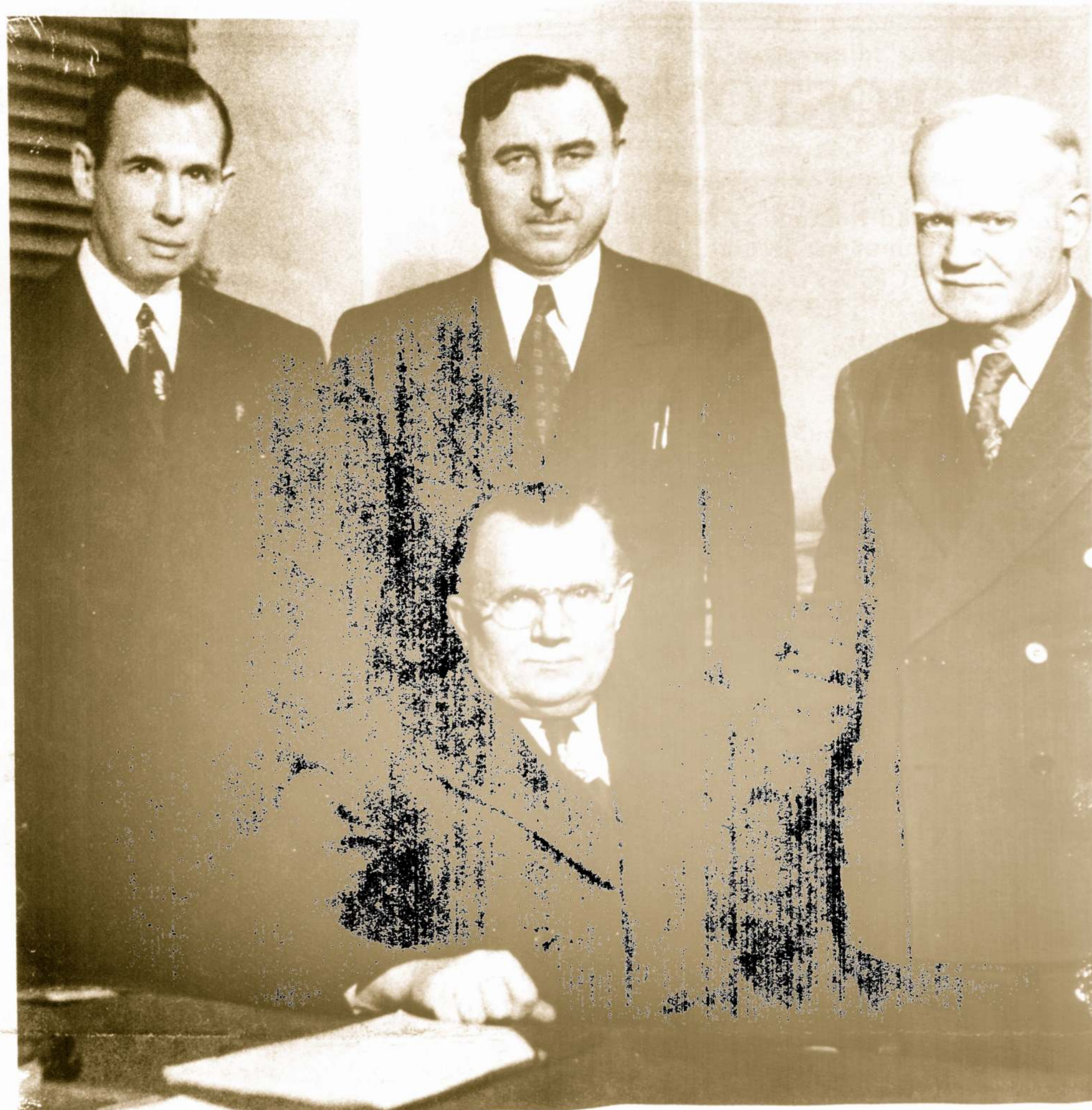
Kai Lietuvai gelbėti Komitetas tapo Amerikos Lietuvių Taryba, 1941 m. gegužės 15 d. buvo sudarytas Vykdomasis Komitetas, į kurį įėjo Leonardas Šimutis, dr. Pijus Grigaitis ir Mykolas Vaidyla. Pasisiūstant pareigomis, brolis Mykolas tapo išdininku. Jis užėmė vidurinę poziciją tarp katalikų veikėjų ir socialistų toje trijulėje. Brolis Mykolas turėjo savo ideologinius įsitikinimus ir jų niekuomet nekompromitavo, bet, kaip Leonardas Šimutis savo Alto istorijoje rašė: "Vaidyla buvo diplomatiškas savo santykiuose su katalikais ir socialistais ir vis stengdavosi išlaikyti lygsvarą." Eventualiai Alto vykdomasis komitetas tapo centro valdyba ir vėl brolis Mykolas ėjo išdininko pareigas. Jam teko dalyvauti konferencijose su kitais lietuvių veiksniais ir pasitarimuose su Lietuvos atstovais Vašingtone.

Kada jisai sunegalavo, jis užtikrino, kad Sandara neprarastų savo poziciją Alto vadovybėje. Jo parinktas pavaduotojas buvo dr. Kazys Sidlauskas, kuris dabar yra Alto pirmininkas.

Jis prisidėjo ir prie Balfo steigimo, aktyviai dalyvaudamas steigiamajame suvažiavime 1944 m. sausio 7 d.

Teke su broliu Mykolu dirbti ilgus metus Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikloje. Susitikime lemtingame 1930 metų seime Čikagoje, kada reikėjo gelbėti Susivienijimą nuo bolševikų pasikėsinimo užgrobti organizacijos vadovybę. Tarp 1938 ir 1956 metų Mykolas Vaidyla buvo Susivienijimo Apšvietos arba Švietimo komisijos narys. Ši komisija yra labai svarbi, kadangi šalia paskolų tvarkymo mokslieviams studijuoti, toji komisija prižiūri organo Tėvynės darbus ir teikia Pildomajai Tarybai patarimus laikraščio ir kultūros reikalais. Brolis Mikas gerai sugyveno su tos komisijos ilgamečiu pirmininku dr. Grigaičiu ir su Pildomosios Tarybos nariais bei su Tėvynės redaktorais. 1960 m. jis vėl buvo išrinktas švietimo komisijos nariu ir išbuvo tose pareigose iki mirties. Nuo 1970 m. jis jau renkamas švietimo komisijos pirmininku.

Kartu su Stasiu Gegužiu ir dr. Kaziu Draugeliu, Mykolas buvo Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros šulės. Jam teko įstoti į organizacijos viršūnes per sunkymetį. Mat, didžioji depresija sunkiai palietė Sandarą, kaip ir kitas organizacijas. Po to kilo Antrasis pasaulinis karas su savo sunkumais. Ilgus metus brolis Mykolas ėjo Sandaros centro valdybos sekretoriaus pareigas ir buvo

"Sandaros" redaktorius MYKOLAS VAIDYLA Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomajame Komitete, 1948 metais.

Iš kairės į deš. stovi - vicepirmininkas Antanas Olis, išdininkas MYKOLAS VAIDYLA, sekretorius dr. Pijus Grigaitis; sėdi - pirmininkas Leonardas Šimutis.

faktiškas organizacijos reikalų vedėjas.

Nuo 1929 m. brolis Mykolas buvo Sandaros laikraščio redaktorius. Čia jis tikrai pademonstravo ryžtą ir pasiaukojimą. Jo redaguojamas laikraštis buvo pritaikytas prie publikos skonio ir lygio. Jis sugebėjo trumpai ir glaustai perduoti žinias ir pranešimus. Jis ir kitiems lietuvių žurnalistams parodė, kad galima trumpai perduoti pagrindines idėjas be tuščiažodžiavimo ar žodingumo. Gerais ir vėliau blogais laikais jis atkakliai dėjo pastangas, kad Sandara pasirodytų. Jis ir savo sveikatą paaukojo, kad Sandara tiktai neužsidarytų. O Čikagoje buvo tokių veikėjų, kurie lyg juodvarniai laukė, kad Sandara išgaisytų. Raidžių rinkimo mašina gesdavo ir sustodavo. Mašinos tai mašinos, bet brolis Mykolas buvo žmogus su žmogiškomis pajėgomis. Pusiau suparalyžuotas jis vistiek nepasidavė, jo dėka ir pasiaukojimu, Sandara neužsidarė ir nors naujose, jaunesnėse rankose, Sandara pasirodo reguliariai, nepakeitusi savo tautiniai liberalinio veido.

Brolis Mykolas nepastatė jokių puikių rūmų Sandarai iš plieno su granito karnizais. Mykolo Sandaros Centras neturėjo marmorinių kolonų ar pauksuotų lubų. Jo rūmai buvo lietuviška spausuovė su raidžių gėdomis, straipsnių špaltomis. Vietoje aukso ar sidabro ant sienų, Mykolo rūmus dabino lydyto švino taškai ir spausuovės rašalo peizai. Jo rūmų sienos buvo papuoštos knygų lentynomis su pageltusių puslapių tomiais. O tie tomiai buvo lietuvių kultūros lobiai - Kudirkos, Dėdės Šerno, Daukanto, Basanavičiaus ir Šliūpo originalai. Iš tų kuklių rūmų Southside 33-čiojoje gatvėje į platų pasaulį skriejo laisva ir lietuviška mintis Sandaros laikraščio numeriuose.

Kaip ištikimas laivo kapitonas prie vairo audroje, brolis Mykolas per visokius fizinius smūgius ir sunegalavimus, per finansinį nedateklių ištikimais laikėsi Sandaros patalpoje, spausdino jam mielą lietuvišką laikraštį. Jis var-

go, kaip koks lietuviškas Prometėjus, pakol lietuviškas praamžius jo pasigailėjo ir tardamas: "Jau gana, tautos sunau!", užmerkė amžinybės kelionei jo akis.

Šis gyvenimas pašvęstas lietuviybei Amerikoje mielam mūsų broliui visiems laikams užsitarnavo šiltą vietą mūsų širdyse. Mes patys dvasiniai praturtėjome, kadangi teko mums kartu su juo veikti ir pabendrauti. Visai natūralu, kad norime kaip nors išreikšti savo dėkingumą. Juk tie aukšti tolerancijos, liberalizmo ir lietuviybės principai, kurie buvo jo veiklos kelrodžiai, taipgi veikia ir į mus.

Užtat, Kapų Puošimo dieną pagerbia jo atminimą, viešai atidengdami paminklą Mykolui Vaidylai, kad ir ateities kartos žinotų jo kilnias ypatybes, jo nuopelnus ir jo ištikimybę laisvės ir tėvynės idealams.

PIRMOS APSKRITIES SANDAROS
KUOPŲ SUVAŽIAVIMAS
BROCKTONE, MASS.

Pranešimas

SO. BOSTON., Mass. Pranešama kad SLA 2-ros Apskrities suvažiavimas įvyks 1979 m. birželio - June 10 dieną 12 val. BROCKTONE, ALT SANDAROS SVETAINĖJE, 3o Intervalle St. Apskrities valdyba kviečia visos Apskrities kuopas suvažiavime dalyvauti. Atskirų kvietimų nebus siunčiama. Šį pranešimą prašome laikyti oficialiu kvietimu.

Tuoju po to įvyks ALT SANDAROS 1-mosios Apskrities SUVAŽIAVIMAS ten pat. Prašome visos 1-sios Apskrities Sandaros kuopas suvažiavime kuo skaitlingiau dalyvauti.

ALT SANDAROS SEIMAS

įvyks 8. m. liepos 1 d. sekmadienį, 9:30 p.p. Clevelande, Hollenden House viešbutyje, East Sixth and Superior Ave. Cleveland, Ohio, 44114. Ten pat įvyks ir TMD suvažiavimas.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMU KAINA:
In The United States per year \$7.00 Suvienytose Valstybėse metams \$7.00
In Foreign Countries per year \$7.00 Užsienyje metams..... \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

BOSTONO Padangėje

● SANDAROS ATSTOVYBĖ BOSTONE. Pranešame, kad Bostono ir apylinkių lietuvių patogumui jau įsteigta SANDAROS LAIKRAŠČIO REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ATSTOVYBĖ šiuo adresu: Aleksandras J. Chaplikas, 788 East Broadway, So. Boston, Mass. 02127.

● Inž. Aleksandras Chaplikas yra visiems žinomas sandarietis ir aktyvus kitų organizacijų veikėjas. Per jį galima užsisakyti Sandarą, pratęsti prenumeratą, įteikti korespondencijas ir kt., kas bus perduota Sandaros centrui.
● Balandžio 1 d. Bostono Skautų būkle, So. Bostono Liet. Piliečių d-jos IV-jame aukšte buvo įdomi gintaro dirbinių paroda, kurią surengė prieš metus įkurtas LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO Bostono skyrius. Inai Nenortienei vadovaujant. Geologė BIRUTĖ SALDUKIENE skaitė paskaitą apie gintarą.

Geologė BIRUTĖ SALDUKIENĖ

- Istorikas SIMAS SUŽIEDĖLIS Kultūros klube kalbėjo tema "Vilniaus Universiteto istoriniai bruožai", balandžio 28 d. Kitame susirinkime - birželio 2 d. etnografas ANTANAS MAŽIULIS skaitys paskaitą tema "Tautotyra ir siena".
- Baisiojo Birželio minėjimas įvyks birželio 9 d. So. Bostono Lietuvių parapijos salėje.
- Minkų radio 45 m. sukakties gegužinė įvyks rugpiučio 12 d. Romuvos Parke, Brocktone.

RUOŠIAMASI LIETUVIŲ KONGRESUI CLEVELANDE

Devintasis penkmetinis Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks Clevelande, š. m. spalio mėn. 13 ir 14 d.d. Hollenden House patalpoje, 610 Superior Avenue. Dieną prieš kongresą, spalio mėn. 12 d. vyks metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas toje pačioje vietoje.

Kongreso tikslas, su šūkiu "Lietuviai nepavargęs kojoje už Lietuvos laisvę", yra plačiau sudurti Amerikos lietuvius vieningoms pastangoms už Lietuvos laisvę ir tinkamiau pasiruošti dideliems uždaviniams, kaip sekančiais metais įvykstančiai Madrido konferencijai, atremti pramatomą naują gerai organizuotą sovietų akciją prieš lietuvių emigraciją ryšium su nacių vykdytu žydų naikinimu antrojo karo metu ir kt.

MARYTĖ BIZINKAUSKAITĖ

"Laisvės Varpo" sukaktuviniame koncerte, balandžio 22 d., So. Bostono Liet. Piliečių D-jos salėje, be kitų, programoje dalyvavo jauna dainininkė MARYTĖ BIZINKAUSKAITĖ IŠ BROCKTONO. Ji baigia dar tik 18-tus metus ir ji pasiryžusi tobulintis dainavimo mene.

LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Višėinis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS - WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val.
Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489.
Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

Amerikos Lietuvių Kongreso rengimui vadovauja specialiai ALT Centro Valdžbos komisija, pirmininkaujama ALT generalinio sekretoriaus kun. A. Stašio. Paruošiamieji darbai vyksta jau nuo pereinamųjų metų lapkričio mėn. ir daug darbų jau yra atlikta, kiti baigiami sutvarkyti sekančių kelių mėnesių bėgyje. Jau baigiama kviesti amerikiečių politikus, lietuvius kalbėtojus, pasirašytas kontraktas su viešbučiu ir aptarta pagrindinė eiga bei

tvarka. Pati kongreso programa yra jau baigiama sudaryti ir netrukus bus paskelbta spaudoje. Šiomis dienomis jau bus pradėta išsiuntinėti viešbučio rezervacijų korteles. Dalį techninių darbų atliks vietinės Clevelande sudarytos komisijos, kurios talkininkaus AJT Centro Valdžbai.

Kongreso paruošiamieji darbai vyksta pagal planą ir laikas nuo laiko bus skelbiamos smulkesnės informacijos.
Clevelando ALT Inf.

Zurnalistų garbės teismo pareiškimas

LZS nariui užklausus, garbės teismas rado reikalą padaryti šį pareiškimą.
Joks laisvajame pasaulyje išeinantis lietuvių laikraštis (jo redaktorius ar korespondentas) neturi nei juridinės, nei moralinės teisės atimti (ar apriboti) LZS nariui teisę lankytis okup. Lietuvoje ir kituose komunistų valdomuose kraštuose. Asmens laisvių (human rights) respektivumas turėtų būti praktikuojamas kiekvieno lietuvių leidžiamo laikraščio.
Šių dienų Vakarų pasaulyje įsėinantieji lietuvių laikraščiai (ne visi) spausdina per daug poleminių laišku (asmeninių, orga-

nizacijų veikėjų), siekiančių "parodyti teisybę", kitą paniekinti, net apšmeižti (dažnai su anoniminiais parašais). Visuomenė tuo piktinasi, nebeneri skaityti laikraščių, ypač jaunimas kartas! Tas kenkia mūsų vienybei ir geram lietuvių vardui. Mūsų nuomone, LEIDEJAI IR REDAKTORIAI PRIVALO tas kovas, "išsiaiškinimus" SUMAZINTI. Yra ir pavyzdžių laikraščių, kurie apsieina be tos kenksmingos POLEMIKOS.
Pirmininkas J. Dagys
Nariai: J. Vaičiūnas, J. Karka
Toronto, 1979. V. 2

A.L.T.SANDAROS CENTRO VALDYBA:

Povilas P. Dargis, pirmininkas
Aleksandras Chaplikas,
Pirmasis vice-pirm.
Julius R. Kuzas,
Antrasis vice-pirm.
Grožvydas Lazauskas,
sekr. ir redaktorius
Hildė Kuzienė, išdininke
Juzė Gulbinienė, išd. pav.

Teisėnis patarėjas:
dr. K. Šidlauskas

VICE PIRMININKAI:

Vladas Bajerčius
dr. Algirdas Budreckis
dr. Vytautas Dargis
Alena Devenienė
Casey Oksas
Vyto Znyns

IŽDO GLOBĖJAI:
J. Kapačinskas
H. Čižauskienė
H. Buchinskienė

KONTROLĖS KOMISIJA:

Jonas J. Galminas
Ona Jagėla
Ant. Sukauskas

ŠVIETIMO KOMISIJA:

Ant. Andriulionis
Bronius Bajerčius
Edvina Bankus

A.L.T. SANDAROS CENTRO
ADRESAS: 840 West 33rd St
Chicago, Illinois, 60608

SANDAROS REDAKCIJA

Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redaktoriaus pavaduotojai: P. Bružas,
E. Boreiša, Ign. Andrašiūnas
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerčienė,
dr. A. J. Guseinas, B. Brazdžionis,

Redakcijos nariai: P. Venclova, Juozas Kapačinskas, K. Tautkus.
Redakcijos telefonai: (312) 927-4789
arba (312) 543-8198

SANDAROS ADMINISTRACIJA

Administratorė: Edita Rimkienė
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos telefonai:
(312) 927-4789 Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį 10 val - 12 val.
ir 1 val - 6 val. p.p.
Kitu laiku, esant svarbiam reikalui, galima skambinti (312) 543-8198.

SANDAROS BENDRADARBIAI

Dr. Alg. Budreckis, Alg. Budreckas, Jonas Bernotas, Vladas Bajerčius, Bronius Bajerčius, Aleksandras Chaplikas, Povilas P. Dargis, Alena Devenienė, Pearl Jasis, Ona Jonikienė, Alžona Gedraitis, Zigmas Gura, K. Baltruokis, J. Krasinskas, Teodora Kuzienė, adv. Charles Kal, Jonas Kutra, M. Mackevičius, Vyt. Mačys, L. Obolėnas, P. Petrušaitis, Juozas Ruokis, Juozas Škeivys, A. Sukauskas, Vyt. Širvydas, P. Šulas, M. Tamulėnas, P. Turūta, Arjas Vithauskas, Jurgis Žilinskas, Vikt. Motuška, St. Paulauskas ir kt.
Fotografai: Ciprijonas Genušis, M. Nagys, Juozas Tamaševičius, V. Norėika.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbų, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

SANDAROS GEGUŽINĖ

GEGUŽĖS 26 DIENĄ, ŠEŠTADIENĮ
Vyčių salėje bus Sandaros pobūvis. Dalyvaus Sandaros Centro valdybos pirm., POVILAS DARGIS ir daug kitų iš tolimesnių vietovių. Bus pagerbti žymūs ALTO ir Sandaros veikėjai.
Rudenį Sandaros 65 metų sukakčiai paminėti parengimas įvyks toje pačioje salėje spalio 7 dieną.

Lietuvos Vyčių salėje ir darže,
2455 West 47th Street, Chicagoje

Kviečiame visus su savo artimaisiais ir draugais atvykti į Sandaros gegužinę. Savo atsilankymu paremsite ne tik Sandaros laikraštį, bet ir lietuviybės reikalus.

PRADŽIA 3 VAL. P. P.

POBŪVIS ĮVYKS NORS IR BLOGAM ORUI ESANT

Šokiams gros visų mėgiamas KOSTO VENCKAUS ORKESTRAS, BUS SKANIŲ UŽKANDŽIŲ, LAIMĖS ŠULINYJE DAUG DOVANŲ IR KT.

RENGIMO KOMITETĄ sudaro Teodora Kuzienė (pirmininkė), Vincas Samaška, Emma Petraitienė, Hildė ir Julius Kuzai, Algirdas Brazis, Edvardas Boreiša, M. Simokaitis, Stasys Dagys ir daug kitų talkininkų.

KVIEČIAME VISUS TAUTIEČIUS DALYVAUTI

GEGUŽĖS 26 dieną, ŠEŠTADIENĮ

BROCKTON, Mass.

Komp. Juliaus Gaidelio 70 m. amžiaus sukaktis per Laisvės Varpo radiją paminėta balandžio 8. Apie kompozitorių ir jo kūrybą bei veikla kalbėjo prof. komp. Jeronimas Kačinskas. Buvo perduotas pasikalbėjimas su komp. J. Gaideliu apie įvykusį Chicago lietuvių kompozitorių simfoninės muzikos kūrinių koncertą, į kurio programą buvo įtraukta sukaktuvinio simfonija Nr. 4.

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBOS KONFERENCIJA

Chicago Lietuvių Tarybos konferencija įvyko gegužės 6 d. Lietuvos Šaulių Sąjungos namuose. Į garbės prezidiumą pakviesta Lietuvos Gen. konsulė J. Daužvardienė, ALTOs pirm. Dr. K. Šidlauskas, vicepirm. T. Blinstrubas ir gen. sekr. kun. A. Stašys. Konferenciją vedė Chicago Lietuvių Tarybos pirm. Vincas Samaška. Dalyvavo 13 organizacijų atstovai. Konferencijos dalyviams buvo patiekta 1978-1979 m. pinigine apskaita. Pagal išd. Irenos Sankus patiekta duomenis, Chicago Lietuvių Taryba turėjo per tą veiklos laikotarpį 11,520 dol. ir 83 ct. pajamų ir 11,597 dol. ir 28 ct. išlaidų.
1979m. vasario 16 d. progą aukų gauta 10,863 dol. ir 50ct. Konferencijos metu Amerikos Lietuvių Tarybai (centrui) įteikta 7000 dolerių. Pažymėtina, kad konferencijos metu mirusio Chicago tarybos nario Prano Sekmoko našlė Irena Sekmokienė įteikė jos vyro skirtą auką 1000 dolerių. Jai negalint konferencijoje dalyvauti, auką įteikė Vilniaus krašto lietuvių atstovas Pranas Beinoras.
Šiuo metu Chicago Lietuvių tarybą sudaro šios organizacijos: ARK Federacija, - 7 ats., A.L. Tautinė Sandara, - 7

ats., Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, - 7 ats., Socialdemokratų 4 kuopa, - 7 ats., Lietuvos Vyčiai, - 1 ats., AM LRK sąjunga, - 1 ats., ir Anglijos-Britanijos Klubas, - 1 ats. Lietuvos Miškininkų Sąjungos atstovas inž. Vincas Žemaitis pareiškė, kad Miškininkų Sąjungos valdyba nutarė įstoti į Chicago Lietuvių Tarybą. Tuo būdu 1979/80 m. Chicago Lietuvių Tarybą sudarys 10 organizacijų atstovai.
1979/80 metams į Chicago Lietuvių Tarybą organizacijos delegavo šiuos atstovus: A.L. Tautinė Sandara: Julius R. Kuzas, Teodora Kuzienė, Casimir Oksas, Hilda Kuzienė, Dr. Vytautas Dargis, Edvardas Boreiša ir Kazys Karazija.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga: Ignas Andrašiūnas, Petras Buchas, Stasys Mankus, Rimas Šarka, Veronika Lenkevičienė, Donatas Stukas ir Oskaras Kremeris. ALRK Federacija: Vladas Šoliūnas, Sabina Klatt, Dr. Petras Jokubka, Adele Gabalienė, Stefanija Janutienė, J. Pabedinskas ir Vincas Samaška. Amerikos Lietuvių Socialdemokratų S-gos 4 kuopa: Mykolas Pranevičius, Antanas Svitra, Euphrozina Mikužūtė, Kristina Austin, Jūratė Jasiūnas, Algirdas Pužauskas ir Jonas Valaitis, Sj.; Lietuvos Vyčiai - Irena Sankus, ALRK Moterų sąjunga: Julie Diksas; Vilniaus krašto lietuvių sąjunga: Pranas Beinoras; Anglijos-Britanijos klubas - Justinas Šidlauskas; Lietuvos Atgimimo Sąjūdis - Charles K. Smilgys.

Išrinkta Chicago Lietuvių Tarybos valdyba: Julius R. Kuzas Jr. - pirmininkas, Vincas Samaška, Rimas Šarka, Teodora Kuzienė ir Mykolas Pranevičius vice pirmininkai, ekz. sekretorius - Charles Smilgys, išdininke - Irena Sankus, Finansų sekr. - Antanas Svitra, protokolų sekr. Stasys Mankus, išdo patikėtiniai: Euphrozina Mikužūtė, Casimir Oksas, Dr. Petras Jokubka ir Oskaras Kremeris.
Ignas Andrašiūnas

SVEIKATA BRANGUS TURTAS

Dr. A. J. Gusenas

Atsisveikinant su Dr. Antanu Gusenu

Šio skyriaus redaktorius DR. ANTANAS J. GUSENAS - GUSTAINIS po sunkios ligos mirė 1979 m. gegužės 10 d. 6:30 ryto. Paliko nuliūdę: sesuo Liudvika Dubauskienė, jos sūnus Stanley ir jo žmona Mary, taip pat jų vaikai - Joseph, Annette ir Theresa bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Velionis buvo vyras mirusios žmonos Onos ir tėvas mirusio sūnaus pulk. Richard Gussen, US Air Force.

Kūnas buvo pašarvotas Vance koplyčioje, 1424 So. 50th Ave, Cicero, Illinois. Gegužės 12 d. 11:30 val. ryto įvyko atsisveikinimo apeigos.

Atsisveikinimą pravedė Naujiųjų red. Martynas Gudelis. Sandaros vardu atsisveikinimo žodį tarė red. G. J. Lazauskas, Cicero Lietuvių Respublikonų Partijos vardu - dr. Bronė Motušienė, M. Gudelis labai vaizdžiai apibūdino dr. A. Guseno gyvenimo kelią. Vargonais grojo ir giedojo Genovaitė Gedraitienė.

Palaikai sudeginti Oakridge Abbey krematoriume.

A. A. DR. ANTANAS J. GUSENAS

SANDAROS RED. GROŽVYDO LAZAUSKO ATSIŠVEIKINIMO ŽODIS:

Mieli velionies giminės ir draugai, mieli laidotuvių dalyviai!

Ši pasaulį valdo gyvybė ir mirtis. O žmogui šiame pasaulyje gyventi laiko skirta tiek mažai.

Taip ir šios dienos likimas verčia mus atsisveikinti su mums artimu žmogumi - lietuviu - Amerikos ir Lietuvos patriotu - uoliu lietuviškos spaudos darbininku daktaru Antanu Gussen - Gustainiu.

Man tenka atsisveikinti SANDAROS redakcijos, administracijos ir skaitytojų vardu. Dr. Gusenas buvo ilgametis Sandaros "sveikatos skyriaus" ne tik redaktorius, bet ir dosnus Sandaros rėmėjas aukomis.

Jau net sirgdamas ir gulėdamas ligoninėje Jis rūpinosi, kad tik Sandarai nepritruktų straipsnių apie sveikatą. Todėl Jis, kiek pasveikęs, tuoj pat paruošdavo naują pluoštą straipsnių Sandaroje jo redaguojamam skyriui - "Sveikata - Brangus Turtas".

Jis prieš pat mirtį paruošė ateičiai tiek straipsnių, kad jų užteks daugiau kaip metams. Todėl ir po dr. A. Guseno mirties Jo giliam atminimui bus Jo sveikatos skyrius tęsiamas dar ilgą laiką.

Ir Jį patį, kaip Sandaros uoliausią bendradarbį ir rėmėją, niekuomet nepamiršime.

Jis paliko gražų pavyzdį jaunesnėms - siems spaudos bendradarbiams - su kuriu atsidėjimu, pareigumu ir meile reikia spaudai dirbti, kad išlaikius lietuvių ir Lietuvos laisvinimui taip svarbią lietuvišką spaudą.

Baigiant Sandaros vardu reiškiau gilią užuojautą Jo sesutei - poniai Liudvikai DUBAUSKIENEI su šeima ir Jo giminėms.

DR. BRONĖS MOTUŠIENĖS, CICERO LIET. RESPUBLIKONŲ PARTIJOS VARDU, ATSIŠVEIKINIMO ŽODIS:

Gražiai šakoja ir auga girioje ažuolai, bet ateina ir jų laikas: amžius ar vėtrų yra išjudinami iš šaknų ir perverčiami. Ant jų kervietės vėl stiebiasi naujos atžalos - auga nauji medžiai.

Ir šiandien čia stovime prie pervirtusio senosios lietuvių išėjimo ažuolo su viltimi, kad jo vietoje išbūjos naujas medis, tvirtas lietuviškas ažuolas - mokslo ir plunksnos žmogus, kokiu buvo velionis dr. Antanas Gusenas.

Velionio seseriai, Liudvikai, jos sūniui su šeima ir kitoms giminėms bei artimiesiems Cicero liet. Respublikonų partijos vardu reiškiau gilią užuojautą.

Velionio brangų atminimą paženklinu Lietuvos pajūrio gintarėliu. (Šiuos žodžius tariant, dr. B. Motušienė į karštą įdėjo lietuvišką gintarą.)

DR. ANTANO GUSENO GYVENIMO KELIAS

Kiekvienas jaunas žmogus svajoja kuo jis bus užaugęs. Tačiau dažniausiai gyvenimas nueina kitais keliais. Antanas Gusenas iš mažens nusistatė būti daktaru. Jo tėvai, kurie turėjo nemažą ūkį, norėjo, kad Antanukas gijų paveldėtų. Tačiau Antanukas buvo griežtai nusistatęs moky-

tis. Negalėdamas su tėvais susitarti, susirado adresą vieno giminaičio Kanadoje ir, motinos kiek sušelpas, ten išvažiavo. Bet tas giminė Kanadoje nebuvo toks, kokį Antanukas tikėjosi rasti, nes vietoje mokslo jį užgulė sunkus fizinis darbas. Tačiau mokytis ir būti daktaru noras nepaėjo. Antanukas, dirbdamas Kanadoje, o kai ten liko be darbo, atvyko Amerikon ir vis mokėsi. Bet iki daktaro dar buvo toli. Sušlubavo jo sveikata. Tačiau jam laimė nusišypsojo, kai susipažino tautą ir dabščią mergaitę, kuri jį suprato ir medžiaginiai padėjo ir vėliau tapo daktaro Guseno žmona.

Gusenas - Gustainis gimė 1897 metais Bliuviškių km. Griškabūdžio vals. Šakių apskr. Mirė 1979 m. gegužės 10 d. Ciceroje. Daktaro laipsnį įgijo Čikagos Loyolos universitete. Yra parašęs 3 knygas, o ketvirtoji liko rankraštyje. Prie a. a. Antano Vanagaičio penkis metus vedė sveikatos skyrių Margučio radio programoje, Čikagoje. Iki pat mirties bendradarbiavo Sandaroje, Naujienose ir Tėvynėje.

Gusenas išaugino sūnų Ričardą, kuris iš mažens pasakė, kad tėvo pėdomis neis, bet bus lakūnu. Taip ir buvo. Sūnus mirė pačioje jaunystėje, būdamas JAV aviacijos pulkininko laipsnyje. Vienintelio sūnaus mirtis labai smarkiai sukrėtė tėvus. Motina nebeatsigavo ir po kelių, labai sunkių, ligos metų mirė. Vyras budėdavo prie sergančios žmonos ir dieną ir naktį, o kai pats nusilpo, tai teko išvežti žmoną į ligoninę. Žmonos mirtis, su kuria jis taip gražiai ilgus metus išgyveno, pagreitino ir daktaro Guseno gyvenimo kelią.

Liko sesuo Liudvika Dubauskienė ir jos sūnus Stasys su šeima, kurie paskutiniu laiku labai daktaru rūpinose ir gražiai palaidojo.

S. Paulauskas

NAUJI LEIDINIAI

- Anatolijus Kairys - LAISVĖS SONATA, Poema, 78 pusl. Iliustravo dail. Diana Kizlauskienė. Išleido DIALOGAS, 1979 m. Kaina 6 dol.
- Aloyzas Baronas - LAIVAI IR UOSTAI, romanas 276 pusl. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1979, Kaina 7 dol.
- Petras Gudelis - JONISKĖLIO APSKRITIES PARTIZANAI, Antra dalis, Viešos veiklos laikotarpis (1919. III. 22 - XI. 20), Kaina 10 dol. Išleista 1979 m. Brooklyne.
- To paties autoriaus - BOLŠEVIKŲ VALDŽIOS ATSIŠRADIMAS LIETUVOJE 1918 - 1919 metais jų pačių dokumentų šviesoje. Londonas 1972 m.
- JONISKĖLIO APSKRITIES PARTIZANAI, pirma dalis, Roma 1975 m.
- Jurgis Jankus - IR NEBEPASIMATĖM, pasakojimai, 343 pusl. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1977 m. Kaina 7 dol.

BALTIC BAKERY
Chicago, Illinois
4627 SOUTH HERMITAGE AVE Tel. LA 3-1510
2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Tel. 737-6784
Savininkas JUOZAS ANKUS

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS - GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas - YArds 7-1741-2

MAŽEIKA & EVANS
Laidotuvių Direktorai
6845 SO. WESTERN AVENUE
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MASINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Tęsinys 36

Nors ir stačiatikių žydų akys visuomet buvo meilingai atkreiptos į pranašų šalį, ir Zionizmas buvo turėjęs šiek tiek pažangos pirm 1914 m. vienok jokios liuovybės laipsnio nebuvo suteikta žydams Šventoj Žemėj, kol Generolas Allenby neišvarė Turkus iš Jeruzalės Pasaulinio Karo metu.

Kuomet žydai grįžta į savo kraštą, į Dievo malonę nuo 1914 m. Pagoniškos tautos irsta. Daug iš tų karalysčių, kurių buvo atvaizduotos Nebukadonozaro stovylos kųjų "pirštai", jau buvo sutriuškintos.

Nuo pagonių laikų pasibaigimo 1914 m. daug pasaulyje įvyko permainų. Garsūs valstybių vyrai ir rašytojai nurodo į prieškarines dienas, kaip į senąją tvarką, ir kalba apie esamąjį laiką kaip apie persimainymo laikotarpį, vedantį prie naujos teisingos Tvarkos.

Šita ateinančioji naujoji santvarka yra tai, ką Biblija vadina Kristaus Karalyste, arba Dievo Karalyste, dieviškoji valdžia, kuri užima vietą dabartinių netobulų žemės valdžių. Biblija duoda daug titulu naujam žemės Karaliui, vienas iš anų titulu yra Mykolas "reiškias, kaip Dievas." Tas titulas parodo, kad naujasis Karalius-patį Dievą sutvėrtoją. Tiesa, kad Pranašas sako, kad "dangaus Dievas įsteigs Karalystę, kad šita Karalystė bus dėl žmonių." Vienok ji atstovaus Dievą Sutvėrėją ir veiks dieviškoje valdžioje ir galybėje, ir reikalaus vykdyti Jo Įstatymus. Žmonės nebus prašomi balsuoti už ją, nes jos įkūrimas nepriklausys nuo žmogiškos išminties ir sugėbimo.

Apie šį Mykolą, Mesiją kalbama (Daniiliaus) pranašystėje, 12 skyriuje. Ten mums aprašo apie laiką, kuriuo Mykolas kelsis "paimti savo kontrolę žemės reikalus; ir pranašas nurodo, kad pirmos Jo darbo pasekmės bus "toks priešpaudos laikas, kokio nebuvo nuo to meto, kai tautos pradėjo būti".

Ar kas gali sakyti, kad dabar mes nepergyvename nors dalį šitų suspaudimų? Ar Jėzus nepasakė (Luko, Ev. 21:26), kad žmonių širdis alps iš baimės, matydami šių dienų baisius įvykius ant žemės ir lauks dar baisesnių įvykių, kurie turės ateiti dar ant visos žemės, taip didi "baimė" šiandien yra apėmusi žmones ant viso pasaulio.

KAS IDOMAUJATĖS APIE TIESĄ, MES PRISIŪSIM V E L T U I K N Y G Ą - "Dievo Amžių Planas", 374 puslapių.
K r e i p k i t ė s šiuo adresu:

LITHUANIAN BIBLE STUDENTS
550 Sycamore Rd.
La Salle, Illinois, 61301

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1219
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-8872
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Paloe Hills, ILL. 974-4410

PHILLIPS - LABANAUSKAS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
TURIME KOPLYČIAS VIŠOSE MIESTO DALYSE

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

LOZORAICIŲ
Pagerbimas Chicagoje

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus, vadovaujamas St. Balzeco, jr., iš labiausiai pasižymėjusių lietuvių išrinkto Stasio Lozoraitį, jr., Lietuvos atstovą prie Vatikano Būdamas Lietuvos diplomatinės šefo Stasio Lozoraičio sūnus, jis nuo pat jaunystės yra įvestas į diplomatinį darbą, pasižymi politiniu įžvalgumu, keliaudamas po įvairių kraštų lietuvių kolonijas savo paskaitose yra pradedęs gilų padėties supratimą ir nuoširdų patriotinį jautrumą.

Jo pagerbimas įvyks Chicagoje, Palmer House viešbučio Empire salėje, gegužės 26 d. 7 val. vakare. Į šį pagerbinį atvyks jis pats iš Romos. Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti, pagerbiant tą nusipelnusį jauną vyrą, ryžtingai dėl Lietuvos laisvės besidarbuojanti.

Rezervacijas galima padaryti, kreipiantis į Balzeco muziejų 4018 Archer Ave., tel. 847 - 2441 arba Balzeco automobilių prekyboje greta Muziejaus.

Stanley Balzekas, jr.
President

ZABELĖS MOTEKAITIENĖS
DAINAVIMO STUDIJOS KONCERTAS
ĮVYKS GEGUŽĖS 25 dieną, šį
penktadienį, Jaunimo Centre. Pradžią 7 val. pp.

Take
stock
in America.

DIAL 911 IN CHICAGO FOR
EMERGENCY POLICE, FIRE
AND AMBULANCE
NON-EMERGENCIES: DIAL 744-4000

Lauryna Vaičekauskaitė neseniai atvykusi iš okupuotos Lietuvos. Gyvena Chicagoje ir užsiima privačiu muzikos mokymu. Lauryna gali duoti muzikos pamokas, kas pageidautų jų namuose. Tel. 925 - 4360.

Paieškojimai

Bender Andrius ir jo duktė Florence, gyvenę Archer Ave. Chicago Bumblauskas Mataušas, gimęs ir gyvenęs Telšių apskr. Žarėnų valsčiuje, Saušilės kaime.

Čiplickas Jonas, jo žmona Juzefa ir sūnus Algimantas, gyvenę Vokietijoje, Frankfurt am Main.

Legis Vincas, gimęs Rapsudžių kaime, Plungės valsčiuje, Telšių apskr. išvykęs į JAV prieš I pasaulinį karą.

Papartis Algis, gimęs Vilniuje, atvykęs iš Vokietijos į New Jersey Pečkauskas - Peckowski, iš Žemaitijos, atvykęs prieš I pasaulinį karą, gyvenęs West 43 str., Berwyn, III

Šalpuskas Pranas, gimęs 1910 Satkevičius Algirdas, Karolio sūnus, iš Kauno.

Šeputienė Domicelė, gimusi 1895 m. Girininkų kaime, Vainuto parapijoje, Tauragės apskr., prieš karą gyvenusi Chicagoje.

Ieškojamieji arba apie juos žinių turintieji maloniai prašomi atsilipti į Lietuvos Generalinį Konsulatą adresu:

Consulate General of Lithuania
6147 So. Artesian Ave. Chicago,
Illinois, 60629. Tel. (312) 737-8334

Prof. Stepono Kairio ir Kipro Bielinio paminklai bus atidengti Lietuvių Tautinėse kapinėse per Memorial Day, t.y. sekmadienį, gegužės mėn. 27 d., 1 val. popiet. Tą pačią dieną 4 val. popiet Jaunimo Centre įvyks minėjimas su menine programa ir vakariene. Meninę programą išpildys muzikas Darius Lapinskas ir aktorė Laima Lapinskienė.

Stalus vakarienei galima užsisakyti sekančiais telefonais: 776-0174, 246-2775, 434-4980.

KAPŲ PUOŠIMO DIENĄ
"MEMORIAL DAY"

1979 m., sekmadienį,
gegužės 27-ąją,

- Darius - Girėnas Post #271 vadovybėje WALTER KALVAITIS ir Auxiliary Unit #o. 271 vadovybėje BERNICE GRAVIS dalyvaus eisenoje, pagerbs žuvusius karius.
- Solo giedos ESTELLE BOGDEN.

Kapinių direktorius, teologas EUGENIJUS GERULIS sukals invokaciją ir konvokaciją. Pagrindinę kalbą pasakys dr. VYTAUTAS P. DARGIS. Programą praves (M. C.) direktorius MOTIEJUS BATUTIS.

DĖMESIO, NETURINTIEMS AUTOMOBILIŲ! Lygiai 9 valandą ryto nuo Universal Savings & Loan Ass. (18th St. & Halsted) išeis autobusas (Valley Transit School Bus) ir sustos sekančiose vietose: prie Ridikas Funeral Home (33rd Pl. & Halsted), Darius-Girėnas Hall (4416 S. Western Ave.) ir prie Marquette Hall (69th & Western Ave.). Atgal į Čikagą nuo kapinių vartų išeis 5 valandą popiet. Kaina į abi puses \$3.00. —Būkite laiku nurodytose vietose.

Visus lietuvius kviečiame dalyvauti ruošiamose apeigose

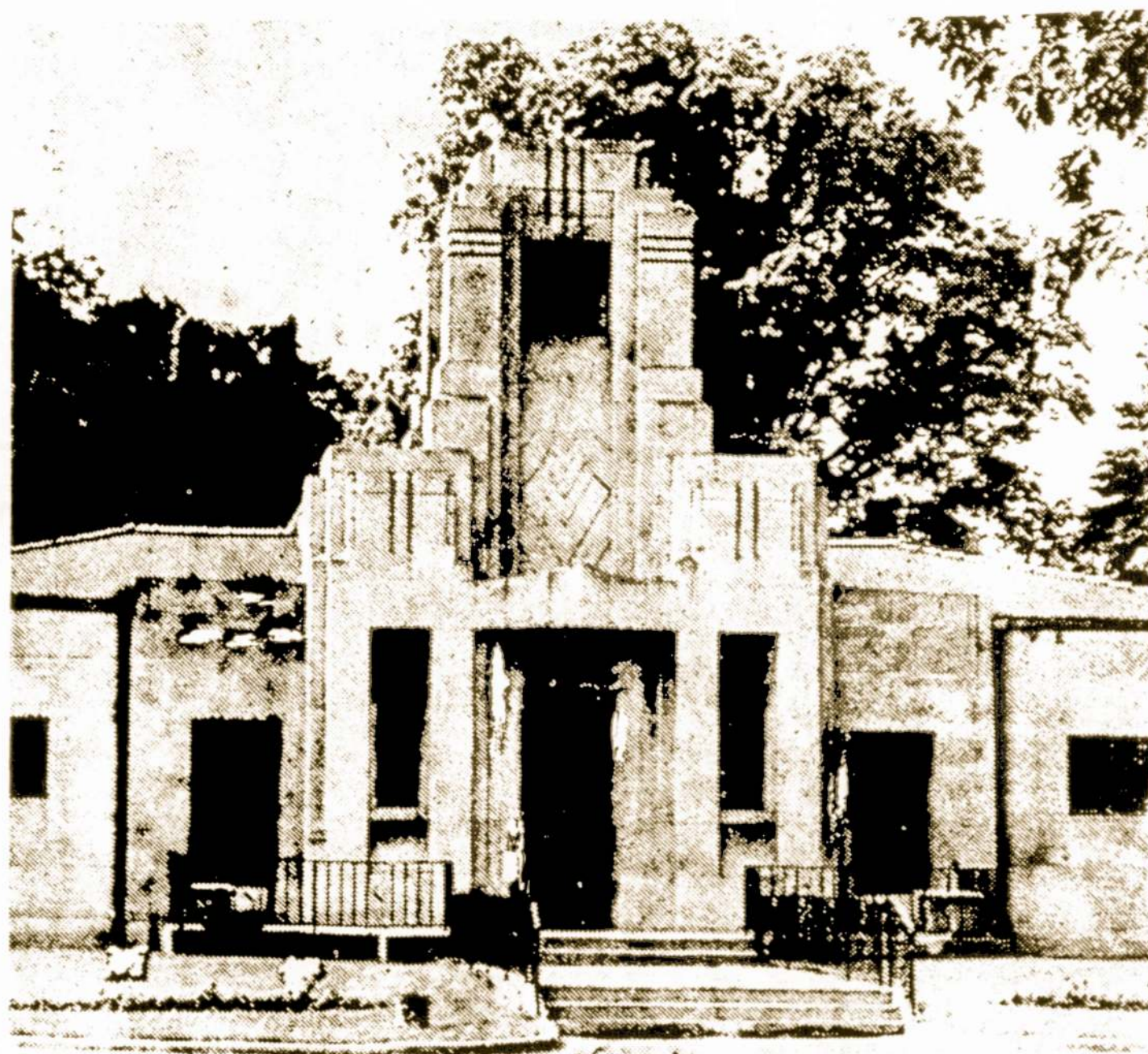
LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINŲ VADOVYBĖ

Prašome visus dalyvius pavaikščioti po šias gražias kapines, pamatyti puikius paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypiui. Kapinių pareigūnai suteiks Jums pageidaujamą informaciją.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
8201 So. Kean Ave.
Justice, Ill. 60458
Tel. (312) 458-0638

LIETUVIŲ TAUTINĖSE
KAPINĖSE ĮVYKS
ISPŪDINGOS APEIGOS

Lygiai 11 valandą ryto nuo kapinių vartų prasidės eiseną aplink kapines iki paruoštos estrados. Eisenai ir programai dūdų orkestrą paruošė ir vadovaus PETRAS ZALŪBA.

MYKOLAS VAIDYLA,
BUV. ILGAMETIS "SANDAROS" RED.

Pranešama, kad buv. "Sandaros" redaktoriui MYKOLUI VAIDYLAI paminklas jau pastatytas Lietuvių Tautinėse kapinėse, Chicagoje. Paminklo pašventinimas įvyks 1979 m. gegužės 27 d. 12 val., sekmadienį. Kviečiame visus dalyvauti.

Komitetas dėkoja visiems už aukas ir prisidėjimą prie paminklo pastatymo. Taip pat pranešama, kad tolimesnis aukų rinkimas sustabdomas. Jeigu susidarys daugiau, negu paminklas kainuos, tai aukų likutį perdursime prof. S. Kairio ir K. Bielinio paminklų statymo komitetui.

M. Vaidylo paminklui statyti komitetas: pirm. J. Kuzas, sek. J. Kapačinskas ir išdininkas V. Uznys.

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

REMKITE "SANDARĄ"
ir visus tuos,
kurie skelbiasi S a n d a r o s
l a i k r a š t y j e

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
9 val. vakare

ŠESTADIENIAIS 7 - 8 val. vakare.

Visos laidos iš WOPA 1490 AM BANGA.

ST. PETERSBURGE: 5:30-6.00 vakare

WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office — 436-7878

Res. 476-5633

CHICAGO, Illinois 60629

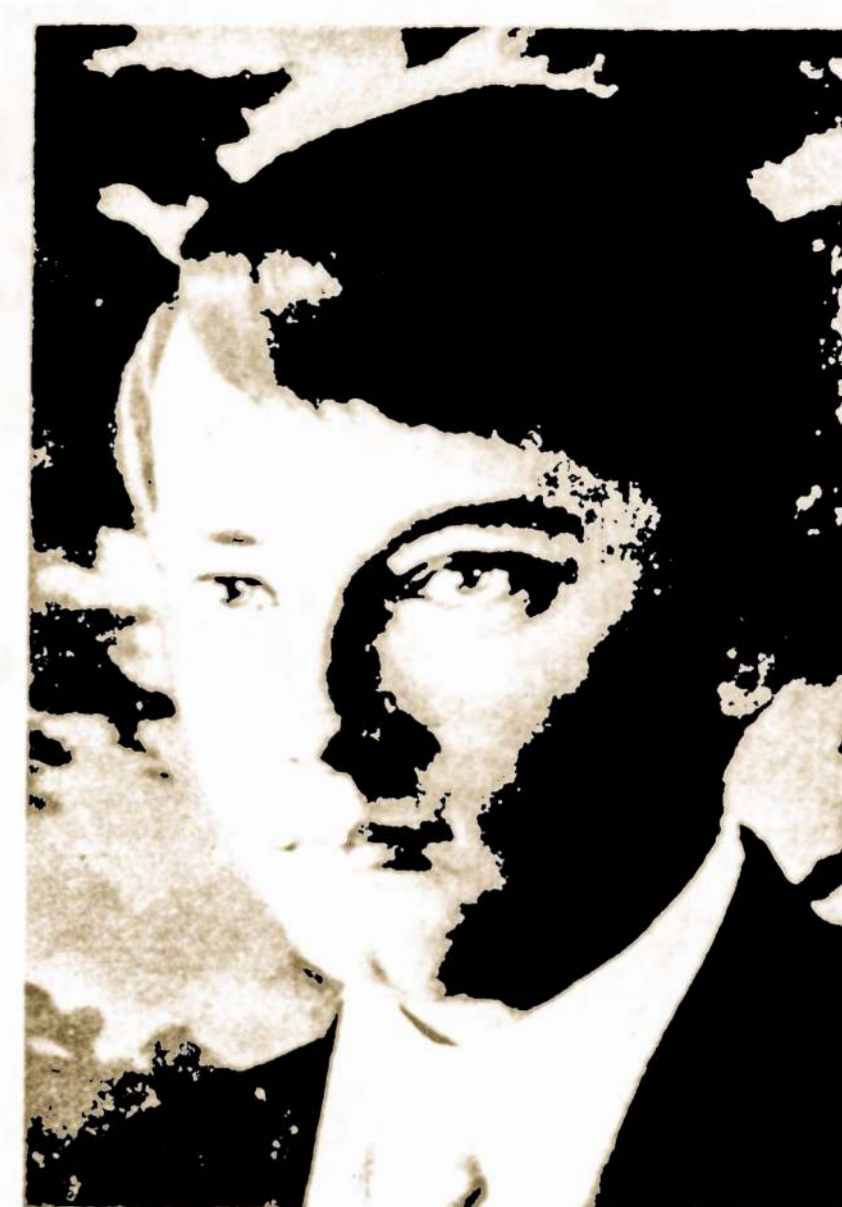
VLADAS SIMAITIS, J. D.

Registered Broker

ENGLISH section

A YANKEE WITH NAPOLEON IN LITHUANIA

By ALGIRDAS BUDRECKIS [Continuation from last issue]

Romas Kalanta, a 19 year old Lithuanian student, who on May 14, 1972 self-immolated in a park in Kaunas in protest against the suppression of Lithuanian national and religious rights under the communist regime of the Soviet Union. He died in flames shouting freedom for enslaved Lithuania.

THE JOURNEY

Joel Barlow set out of Paris on October 28th. He was accompanied by his nephew Thomas Barlow, who left us an account of the journey to Lithuania. Barlow was 58 years old. He was aging, yet he realized that the arduous trip must be taken. A treaty with France would be the capstone of his diplomatic career.

The autumn rains had begun in Central Europe. The roads were a sea of mud, delaying the diplomatic carriage. The French government was facilitating the trip in every way. Orders had been given to French officers in the garrison towns along the way to speed the American minister on his journey. The travelers rested only two nights in Frankfurt, then pushed on toward Berlin by way of Weimar and Leipzig. The weather cleared a little, and they were able to continue non-stop. Nine days after leaving rue de Vaugirard, they pulled into Berlin, but paused there only overnight.

The next day the last and most difficult leg of the journey began—across the Baltic coastal plain to Königsberg, then due east to Vilnius. Fifty miles beyond Berlin Barlow realized he was approaching the war theater. When his carriage reached the Oder River outside Kistrzy, he found the city gates shut at seven o'clock. As he headed toward the Vistula, he boasted in a letter to his wife Ruth: "I enjoy an impudent vulgar health; fit for a wood cutter or a maple sugar maker." The weather remained bad—eight days of rain out of the last eleven—and by the time Barlow was two hundred and sixty miles beyond Berlin, the roads became so primitive that he no longer could travel at night. He would have welcomed a freeze to escape the endless mud. He wrote to his wife: "The horses' legs are the ladles that stir it up; the carriage wheels whirl it over your head in a black rainbow that moves as you move."

Two days was all the minister could spare in Königsberg before jumping off for Vilnius. There he bought a great pelisse in anticipation of cold weather to come. He made his purchase just in time, for a day or two later the mercury dived and the roads froze. Travel became faster but rougher. From the last town in Prussia, Gumbinē, he wrote that tomorrow he would cross into Lithuania. He did not stop to go to bed that night but wished he had when the temperature dropped low enough to freeze the water bottle he carried in the carriage. On November 17, when the travelers stopped at Kaunas, Barlow wrote his last letter before reaching Vilnius.

As the carriage approached Kaunas, the country became barren, sterile, famine-ridden. The Lithuanian peasants left behind the Grand Army's locust-like invasion earlier in the year huddled wretchedly in log huts on the empty plains broken occasionally by stands of fir and pine. The travelers now slept on straw when they stopped overnight at post houses along the road, but the evening before crossing the Nemunas River into Kaunas they arrived after the city gates had closed and had to sit in the carriage all night on the newly built military bridge.

Despite the hardship of travel, the rain, the mud, and now freezing temperatures Joel and his nephew kept themselves occupied during the long trips. "Tom was all the while sucking in ideas like a calf. His soul seemed to fatten," Joel wrote from Königsberg. He added: "I have given him a great many lessons on life and manners, history and politics, science and literature." He was also teaching Tom German, and having him read aloud Robertson's *History of Charles V*. This work with the *Columbiad* and the *Iliad* comprised their entire traveling library. The long trip finally ended twenty-three days and fourteen hundred miles after leaving Paris, and the carriage rolled through a city gate of Vilnius at eight p. m. on November 18.

Thomas Barlow leaves us a vivid account of the last leg of the journey to Vilnius. On November 20th he wrote from Vilnius:

"We arrived on the 18th, three weeks from Paris . . . I wrote to you from Königsberg that we had had no cold weather, but the evening after, the weather suddenly changed, and next morning when we started, the ground was frozen hard enough to bear our carriage. The cold continued very severe for several days, and froze over all the rivers; but it is now moderated, and we have had a little snow. The first day after the frost the roads were very rough, but soon became smoother on account of the great number of wagons passing to and from the army, and have now become much better than before the cold weather . . . Our road, after leaving Königsberg, ran along the river Praegel (Preglius—A. B.), which we crossed four or five times. We passed through Gambiner (Gumbinē—A. B.), a place where the Emperor stayed a day or two and issued several orders. Soon after leaving this place we came into Poland, that part which belongs to the King of Saxony (the narrator has in mind the Lithuanian province of Suvalkija), and here we begin to perceive a difference in the

appearance and manners of the people. They generally live in log huts, and have the appearance of the greatest poverty; but the scarcity of provisions on the way was not as great as we expected, as we found everything necessary to eat and drink. So far, we have always found beds where we stayed, but they now begin to be unfashionable, so we are obliged to make our beds of straw, when we are so lucky as to find it. We crossed the Niemen (Nemunas—A. B.) on the morning of the 17th at Kowno. We arrived on the bridge in the night, and found the gates shut, so we were obliged to sleep in our carriage on the bridge. This bridge is new, built of wood, and has been finished but two weeks. Kowno is the first town we came to in Russia or what belonged to Russia before the present war. It is full of soldiers, and besides those stationed there, we met a great number of sick and wounded men retreating from the army. After crossing the river, from Kowno to Wilna, the country is everywhere devastated and many of the houses destroyed. The people have the appearance of the greatest poverty and distress, for their long huts are so open as to expose them to the snow and rain. The country is not cultivated, and part is covered with fir trees and pines. The horses are as much to be pitied as the people, for their appearance is much worse, and we saw hundreds lying dead in the roads. As we approached Wilna we saw the road, sometimes a mile in length, crowded with wagons loaded with clothing and provisions for the army. As we came near the entrance to the town the crowd became still greater, and after entering the gate, the streets were so crowded with wagons loaded with baggage, together with sick and wounded soldiers, that we were an hour or two getting to the place where we lodge . . . Wilna contains about 37,000 inhabitants, and some parts are well built, but it is scarcely possible to get the conveniences of life. The Emperor is expected here in a few days, and it is probable that this will be the headquarters during the winter." (*Life and Letters*, p. p. 276-277).

IN VILNIUS

There is an air of uncertainty about Barlow's stay in Vilnius. While the French Grand Army was disintegrating during its disastrous retreat from Moscow, life went on in the ancient Lithuanian capital as though Napoleon were sitting triumphantly in the Kremlin. The Duke of Bassano had set up a temporary foreign office, and the diplomatic corps had gathered there to do business. As Constantine Jurgėla observes: "Vilnius became the Imperial Headquarters of French diplomacy, the provisional capital of France . . . Foreign ministers flocked there. Vilnius was the communications center with the rest of the world. (*History of the Lithuanian Nation*, New York, 1948, psl. 392). Until the final moment of the catastrophe Napoleon was expected to winter in Vilnius. Artificial gaiety flowered in the midst of famine and carnage everywhere outside the city. The Barlows observed and reported this with a premonition of the outcome.

Tom Barlow described the Lithuanians, mistakenly calling them "Poles." On November 22nd he wrote: "The Poles appear to be a very gay and lively people, but have no idea how to live, nor are the log huts they live in much better than those of our Western savages. They generally wear their hair and beard long, dress in sheepskins, and have a kind of fur cap which is difficult to describe . . . Kowno is a considerable town, but the inhabitants appear very poor and miserable, and together with the sick and wounded soldiers, with which the town is filled, present a wretched sight." (*Life and Letters*, p. 277)

He also gave a vivid description of the retreating French soldiery. "The country is everywhere devastated, many of the houses burned, others half unroofed and the miserable inhabitants left exposed to the snow and rain; but this was nothing when we looked at the scenes the sick, dying and dead soldiers presented on the way. Every few rods we found dead horses in the road, and some just dropped down and dying. To see poor soldiers, half naked, crawling into houses, and asking for a shelter to die under, that they may not be left in the street, is a shocking sight, but is what happens every day on the road, and, I am told, even in this town (Vilnius—A. B.). I never knew what misery and distress was before . . . You know, I suppose, that the Emperor has evacuated Moscow, and is on his way to Wilna. The Russians have an army on each side of him, and are trying to cut off his retreat, though it is thought he will drive them back; but at present all communication between him and this place is cut off." (*Ibid.*, p. 278).

To be continued

HUMAN RIGHTS, YES!
COMMUNIST TYRANNY, NO!

THE SPIRIT OF FREEDOM is alive in Lithuania, despite even the deprivation of basic human rights by the oppressors. On May 14, 1972, Romas Kalanta, a 19-year-old Lithuanian student, immolated himself in protest against the suppression of Lithuania's national and religious rights under Communist tyranny. He died in the flames shouting freedom for Lithuania. Further acts of self immolation followed as Lithuanians continue to resist the illegal Soviet occupation at all levels.

The seizure of the Baltic States by the Soviet Union has been thoroughly investigated by a Select Committee of the House of Representatives, 83rd Congress, in 1953 and 1954, which Committee came to this basic finding: that "...the Soviet Union, without provocation, did in 1940 invade Lithuania, Latvia and Estonia, thus committing an act of unprovoked aggression".

The United States government, as well as those of many other countries, continue to recognize diplomatic representatives of the last independent government of Lithuania.

\$ 10 per year

LITUANUS

6621 S. TROY ST.

CHICAGO, ILLINOIS 60629

LITUANUS Quarterly Journal of Arts and Sciences, the only ENGLISH language publication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question. LITUANUS is published by the Lituanus Foundation, Inc., a Not for Profit Corp.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepinimą ir SANDAROS parėmimą būsime labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.

Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

Apdraudų Agentūra Tel.: 778-2233

Bell Realty & Base Ins. Agency

Juozas Bacevičius

VALANDOS

Kasdiena 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6455 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVŲ KAILININKĄ CHICAGO'JE

Ištaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608.
Telef. 254-3320.

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.
Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas:
automobiliai, Motociklai, šaldytuvai,
maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

